

Canvi d'escenari a Euskadi

La gestió dels resultats electorals fa preveure una legislatura difícil i curta

ANTONI SEGURA

EL PUNT, 3/03/09

Aquest cop les enquestes no han marcat i gairebé han clavat els resultats de diumenge: victòria del PNB (38,6% dels vots i 30 escons), tot i que el tripartit no arriba a la majoria absoluta ni amb la incorporació dels 4 escons d'Aralar, mentre que el PSE obtenia de molt els millors resultats de la seva història (30,7% dels vots i 24 escons). Així doncs, es produeix una situació inèdita que podríem resumir de la manera següent:

1. És el primer Parlament en què no hi haurà Batasuna, la qual cosa ha deixat sense veu una part de l'electorat (cent mil vots nuls –el 2005 els vots nuls van ser poc més de quatre mil) o l'ha portat a expressar un «vot útil» cap al PNB o cap a Aralar.
2. És també el primer Parlament en què el PNB no disposa d'una majoria nacionalista prou gran per governar. La primera conseqüència serà la impossibilitat de reprendre el pla d'Ibarretxe.
3. Les tendències que s'apuntaven des del 2001 (els millors resultats de PNB + EA) es confirmaren diumenge: lenta erosió del vot nacionalista (en vot popular, representa el 48,3% –el 51,8% amb EB– i sense considerar els vots nuls) i millora del vot socialista.

4. Importants danys col·laterals: descens del PP (14,1% dels vots i 13 escons -17,4% i 15 el 2005), que, no obstant això, resisteix bé l'escomesa de l'aparició d'Unión Progreso y Democracia (UPD, 2,1% dels vots i 1 escó per Àlaba), i, sobretot, daltabaix electoral d'EA (3,7% dels vots i 2 escons –podrien acabar sent 1 si perd el d'Àlaba pel vot dels electors que viuen fora–, mentre que el 2005, en coalició amb el PNB, obtenia el 9,4% dels vots i 7 escons) i d'EB (3,5% i 1, respecte del 5,4% i 3 del 2005). Per a aquestes dues formacions el recorregut polític de futur és més que problemàtic, ja que han perdut espai electoral.

5. Important salt endavant d'Aralar (6,1% dels vots, 4 escons i implantació territorial a les tres províncies), que ha estat el principal beneficiari del desencís provocat per les direccions d'ETA i Batasuna, que no van voler culminar el darrer procés per a un final dialogat de la violència amb l'abandonament de les armes i la condemna del seu ús.

Per tant, s'obre un nou escenari ple d'incerteses, però també d'esperança. Caldrà veure com gestionen les dues principals forces polítiques, el PNB i el PSE, els resultats per formar govern. I com els gestiona Rodríguez Zapatero després del fracàs de Galícia, que ha donat aire a un Rajoy qüestionat en el seu lideratge pels enfrontaments interns del PP i per la corrupció heretada de l'anterior aparell del partit.

Per al nou govern existeixen tres escenaris: 1. Un govern en minoria del PNB amb Juan José Ibarretxe de lehendakari –necessitaria indefectiblement el suport del PSE, suport que Patxi López no sembla disposat a donar-li–. Això garantiria al PSOE el suport del PNB per continuar aprovant els pressupostos, però desencadenaria una escomesa de la brunete mediàtica i faria minvar la base electoral del PSOE a la resta

de l'Estat (amb les excepcions d'Euskadi i Catalunya). Té l'inconvenient que no visualitzaria el canvi i podria reactivar el frontisme.

2. Un govern en minoria del PSE, en què Patxi López necessitaria per a la investidura el suport del PP (i si no es decanta el darrer escó per Àlaba a favor del PSE, de la UPD). Té tres inconvenients: el PSOE perdria el suport a Madrid del PNB; el govern socialista de Vitòria no controlaria les diputacions (tot i que, si arriben a un acord, la d'Àlaba podria passar del PNB a les mans del PP), que són la base del concert econòmic, ja que són les que recapten els impostos; i reobriria la política de fronts amb una virulència potser superior a la que es va viure abans de les eleccions de 2001.

3. La reedició dels governs de coalició PNB-PSE –fins i tot pactant una alternança a la lehendakaritza–, com ja van fer entre 1986 i 1998. Això garantiria l'estabilitat parlamentària del PSOE a Madrid i evitaria el frontisme, però no l'escomesa mediàtica dels mitjans afins al PP, i permetria un nou impuls –transversal– a la reforma de l'Estatut. Caldria, no obstant això, superar personalismes, cosa gens fàcil.

En conclusió, un nou escenari de gestió molt complicada que augura una legislatura difícil –i probablement curta– i, sobretot, unes setmanes d'ofertes, contrapropostes i pactes summament interessants en què, per primera vegada, Batasuna no hi serà present –la qual cosa és més un error polític que no pas un avantatge– i que ETA, sens dubte, intentarà condicionar.